

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi eräiden opetusministeriön hallinnonalan lakien väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on saattaa eräiden opetusministeriön hallinnonalalla toimivien vapaan sivistystyön laitosten henkilöstömenojen kasvusta johtuva valtionapujen lisäys vastamaan kulloisiakin valtion taloudellisia edellytyksiä. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi kansanopistojen, kansalais- ja työväenopistojen sekä opintokeskusten valtionavusta annettuihin

lakeihin väliaikainen muutos, jonka mukaan näiden laitosten uuden henkilöstön palkkaamiseen myönnetään valtionapua vuosina 1982 ja 1983 vain valtion tulo- ja menoarvion rajoissa.

Esitys liittyy vuoden 1982 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Muutos on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1982 alusta.

PERUSTELUT

Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (556/69) 6 §:ssä luetellaan ne kansanopistojen vuotuiset menot, jotka oikeuttavat kansanopiston saamaan lain 4 §:n mukaista prosentuaalista valtionapua. Näihin menoihin kuuluvat muun muassa lain 4 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainitut palkkauksesta aiheutuvat menot. Kouluhallituksen asiana on kansanopistojen valtionavusta annetun asetuksen (4/70) 20 §:n mukaan valvoa, ettei valtionapua makseta tarpeettomiksi katsottavista kustannuksista ja antaa asianmukaiset ohjeet muun muassa opettajien ja muun henkilökunnan sekä tuntiopettajien määrästä. Lisäksi tulee uusia toimia perustettaessa tai toimirakennetta muutettaessa hankkia valtiovarainministeriön lausunto. Uuden henkilöstön palkkaamisesta kansanopistoihin on kansanopistojen valtionavusta annetussa laissa vuosina 1977 ja 1978 ollut voimassa väliaikainen 6 a §, jonka mukaan tästä

henkilöstöstä aiheutuviin kustannuksiin on valtionapua myönnetty vain tulo- ja menoarviossa asetetun enimmäismäärän rajoissa.

Kansalais- ja työväenopistojen valtionavusta annetun lain (521/62) 3 §:n 1 momentin, sellaisena kun se on 31 päivänä joulukuuta 1975 annetussa laissa (1078/75), mukaan kansalais- ja työväenopistojen valtionosuuteen oikeuttaviksi käyttökustannuksiksi luetaan kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n 1—4 ja 6 kohdassa tarkoitettut kustannukset lukuunottamatta ruoasta aiheutuvia menoja. Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 5 §:n 4 kohdan mukaan käyttökustannuksia ovat muun muassa palkkauksista aiheutuvat kustannukset. Kansalais- ja työväenopistojen valtionavusta annetun asetuksen (800/76) 20 §:n mukaan kouluhallituksen asiana on valvoa, ettei valtionosuutta makseta tarpeettomiksi katsottavista kustannuksista. Valtionosuuden myöntämisen edellytyksenä uuden toimen palkkaukseen on ollut, että

kouluhallitus hankittuaan asiasta valtiovarainministeriön lausunnon on antanut suostumuksen toimen perustamiseen.

Opintokeskusten valtionavusta annetun lain (398/75) 2 §:n mukaan opintokeskus saa valtionapua 80 % opintokerhotoiminnan sekä luento- ja kurssitoiminnan ylläpitämisestä aiheutuvista 3 §:ssä tarkoitetuista menoistaan. Mainitusta toiminnasta aiheutuviin lain 3 §:n mukaisiin menoihin luetaan muun muassa opintokeskuksen toiminnan kannalta tarpeelliseksi katsottavan henkilökunnan rahana maksetut palkat siltä osin kuin ne eivät ylitä vastaavalaista valtion virasta tai toimesta maksettavia palkkoja. Kouluhallituksen asiana on opintokeskusten valtionavusta annetun asetuksen (887/75) 17 §:n mukaan valvoa, ettei valtionapua makseta tarpeettomiksi katsottavista kustannuksista. Keskusviraston tulee säännöksen mukaan antaa opintokeskuksille asianmukaiset ohjeet henkilökunnan määrästä hankittuaan asiasta valtiovarainministeriön lausunnon.

Opintokeskusten valtionavusta annettuun lakiin tehdyn väliaikaisen muutoksen perusteella on valtionavun myöntäminen opintokeskuksen uuden henkilöstön palkkaamisesta aiheutuviin kustannuksiin vuosina 1977 ja 1978 ollut mahdollista vain tulo- ja menoarviossa asetetun enimmäismäärän rajoissa.

Kuten selostetut voimassa olevaa tilannetta koskevat säännökset osoittavat on kansanopistojen, kansalais- ja työväenopistojen sekä opin-

tokeskusten henkilöstön määrän kehitys pääpiirteittäin valtionapuviranomaisten valvonnassa. Kun uuden henkilöstön palkkaamista ei näiden säännösten pohjalta ole kuitenkaan mahdollista ennakoida siten, että sen vaikutukset valtionapumenoihin voitaisiin riittävästi ottaa huomioon jo valtion tulo- ja menoarvioesityksessä, tulee uuden henkilöstön määrän kehitystä tähänastista tehokkaammin ohjata. Tässä tarkoituksessa ja ottaen huomioon, että kyseessä olevien vapaan sivistystyön toimintamutojen valtionavut ovat kohonneet vuonna 1980 edelliseen vuoteen verrattuna noin 20 prosenttia ehdotetaan lisättäväksi kansanopistojen valtionavusta annettuun lakiin uusi 6 a §, kansalais- ja työväenopistojen valtionavusta annettuun lakiin uusi 3 a § sekä opintokeskusten valtionavusta annettuun lakiin uusi 2 a §, joiden mukaan valtionapua tai valtionosuutta uuden henkilöstön palkkaamisesta aiheutuviin kustannuksiin myönnettäisiin valtion tulo- ja menoarvion rajoissa, milloin siinä on asetettu uuden henkilöstön palkkaamiseen enimmäismäärä. Uudet säännökset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1982 alusta lukien ja niitä sovellettaisiin väliaikaisesti myönnettäessä valtionapua vuosien 1982 ja 1983 kustannuksista.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kansanopistojen valtionavusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään kansanopistojen valtionavustusta 29 päivänä elokuuta 1969 annettuun lakiin (556/69) väliaikaisesti uusi näin kuuluva 6 a §

6 a §

Milloin uuden henkilöstön palkkaamiselle on valtion tulo- ja menoarviossa asetettu enimmäismäärä, myönnetään valtionapua tästä henkilöstöstä aiheutuviin kustannuksiin vain enimmäismäärän rajoissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 ja sitä sovelletaan myönnettäessä valtionapua kansanopistojen toiminnan menoihin vuosilta 1982—83.

2.

Laki

kansalais- ja työväenopistojen valtionavusta annetun lain
väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään kansalais- ja työväenopistojen valtionavusta 21 päivänä syyskuuta 1962 annettuun lakiin (521/62) väliaikaisesti uusi näin kuuluva 3 a §:

3 a §

Milloin uuden henkilöstön palkkaamiseen on valtion tulo- ja menoarviossa asetettu enimmäismäärä, myönnetään valtionosuutta ja -avustusta tästä henkilöstöstä aiheutuviin kustannuksiin vain enimmäismäärän rajoissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 ja sitä sovelletaan myönnettäessä valtionosuutta ja -avustusta kansalais- ja työväenopistojen käyttökustannuksiin vuosilta 1982—83.

3.

Laki

opintokeskusten valtionavusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään opintokeskusten valtionavusta 30 päivänä toukokuuta 1975 annettuun lakiin (398/75) väliaikaisesti uusi näin kuuluva 2 a §:

2 a §

Milloin uuden henkilöstön palkkaamiseen on valtion tulo- ja menoarviossa asetettu enimmäismäärä, myönnetään valtionapua tästä henkilöstöstä aiheutuviin kustannuksiin vain enimmäismäärän rajoissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 ja sitä sovelletaan myönnettäessä valtionapua opintokeskusten toiminnan menoihin vuosilta 1982—83.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Kalevi Kivistö

